

і навіть фривольної, зробивши ставку на епітаж, прагнучи до нових форм і руйнування стереотипів, можливо розробити помітну і незвичайну винну етикетку, на яку звернеться погляд споживача.

Література

1. Котлер, Ф. Основы маркетинга. Краткий курс [Текст]: пер. с англ. / Ф. Котлер. — М.: Издательский дом «Вильямс», 2007. — 656 с.
2. Хайн, Т. Все об упаковке [Текст] / Т. Хайн. — СПб.: Азбука, 1997. — 288 с.
3. Собчак, А. П. Роль упаковки в підвищенні ефективності маркетингової діяльності підприємств [Текст] / А. П. Собчак, С. В. Коваленко // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. — 2013. — № 13. — С. 219–228.
4. Телетов, О. С. Упаковка як об'єкт інноваційного маркетингу [Текст] / О. С. Телетов, В. М. Шатова // Маркетинг і менеджмент інновацій. — 2014. — № 2. — С. 11–20. — Режим доступу: \www/URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Mimi_2014_2_3.pdf
5. Ганоцька, О. Дизайн споживчої упаковки в Україні: Сучасні прийоми та засоби [Текст] / О. Ганоцька // МІСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія. — 2009. — Вип. 6. — С. 63–68. — Режим доступу: \www/URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Mist_2009_6_12.pdf
6. Огилви, Д. Огилви о рекламе [Текст] / Д. Огилви; пер. с англ. А. Гостевой, Т. Новиковой. — М.: Эксмо, 2003. — 229 с.
7. Tang, V. C. M. Perception of wine labels by Hong Kong Chinese consumers [Text] / V. C. M. Tang, A. Tchetchik, E. Cohen // Wine Economics and Policy. — Elsevier BV, 2015. — Available at: \www/URL: http://doi.org/10.1016/j.wep.2015.02.002
8. Gabor, O. Brand-coloring in the formation of visual symbolism brand [Text] / O. Gabor, N. Skrygun, V. Mirochnyk // Stredoevropsky vestnik pro vedu a vyzkum. — 2015. — Vol. 16, № 3. — P. 5–9. doi:http://doi.org/10.17686/sced_2015-188868
9. Официальный сайт компании «Планета упаковки» [Электронный ресурс]. — Режим доступа: \www/URL: www.planeta-upakovki.ru/80.htm

10. Україномовний розділ відкритої багатомовної мережевої енциклопедії [Електронний ресурс]. — Режим доступу: \www/URL: http://uk.wikipedia.org/
11. Джоунс, Дж. Ф. Роль реклами в створенні сильних брендів [Текст] / под ред. Дж. Ф. Джоунса. — М.: Издательский дом «Вильямс», 2005. — 496 с.
12. Иванов, Ю. Г. Мир вина [Текст] / Ю. Г. Иванов. — Смоленск: Русич, 1998. — 640 с.
13. Поставить «Like» на обычной странице глянцевого журнала? Теперь и это возможно [Электронный ресурс] / Статус. — Режим доступа: \www/URL: http://statuspress.com.ua/nisha/postavit-like-na-obychnoj-stranice-glyancevogo-zhurnala-teper-i-eto-vozmozhno.html
14. Стиман, А. Разработки в сфере упаковки для вина. Часть 1 [Электронный ресурс] / А. Стиман // Отраслевой портал — Unipack.Ru. — Режим доступа: \www/URL: http://article.unipack.ru/47880/. — 11.12.2013.

ВИЗУАЛЬНА АТРИБУТИКА ФОРМУВАННЯ ВИННОГО БРЕНДА

Стаття присвячена виявленню визначених завдань і функцій винної етикетки і упаковки, їх використання. Описана історія і розвиток етикетки, розглянуто її роль і роль упаковки в посиленні комунікації між виробником і споживачем. Розроблено класифікації винної етикетки і упаковки як інструмента формування винного бренду. Визначено вплив на активізацію події винної продукції.

Ключові слова: етикетка, вино, бренд, дизайн, класифікація, споживач, продукт, переваги, відмінності, зовнішній вигляд, лояльність.

Пазюк Вікторія Леонідівна, здобувач, кафедра фінансів, банківської справи та страхування, Чернігівський національний технологічний університет, Україна, e-mail: cst@stu.cn.ua.

Пазюк Вікторія Леонідівна, соискатель, кафедра финансов, банковского дела и страхования, Черниговский национальный технологический университет, Украина.

Paziuk Viktoriia, Chernihiv National Technological University, Ukraine, e-mail: cst@stu.cn.ua

УДК 658.15:622.012

DOI: 10.15587/2312-8372.2015.44570

Пономаренко Т. В.

ВАРТІСНІ ПАРАМЕТРИ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИХ КОМБІНАТІВ УКРАЇНИ

Актуалізовано проблематику оцінювання фінансових аспектів економічної стійкості корпорацій на підставі вартісних параметрів їх функціонування. Обґрунтовано методичний інструментарій визначення агрегованих індикаторів фундаментальної та ринкової стійкості. Здійснено його імплементацію у практику функціонування вітчизняних гірничо-збагачувальних комбінатів. Ідентифіковано пріоритетні напрями забезпечення їх економічної стійкості в умовах кон'юнктурних коливань ринку залізорудної продукції.

Ключові слова: гірничо-збагачувальний комбінат, економічна стійкість, фундаментальна вартість, ринкова вартість.

1. Вступ

За останні роки зусиллями міжнародних організацій, фінансових установ, рейтингових агенцій та консалтингових фірм розроблений широкий спектр прикладних рекомендацій щодо зниження ризикованості діяльності,

пов'язаних як з прямим порушенням прав акціонерів, так і з проблемними аспектами ведення бізнесу. Сукупність цих рекомендацій отримала назву передової практики корпоративного управління (*corporate governance practices* — *CGBP*). Її розвиток та імплементація передбачають лінійний процес акумулювання нових політик,

процедур, адекватних сучасним тенденціям управлінської практики.

Оцінювання здатності цих напрямів забезпечувати економічну стійкість у поточному періоді та створювати передумови для перманентного розвитку компаній актуалізують проблематику визначення вартісних аспектів функціонування бізнесу. Найбільш репрезентованим у економічній літературі є ринковий аспект генерування вартості, що унеможливує комплексний та системний підхід до діагностики факторів забезпечення економічної стійкості підприємства з огляду на наступне:

- по-перше, ринкова вартість сигналізує виключно про рівень сприйняття ринком політики управління корпорацією, що, передусім, визначає її інвестиційну привабливість;
- по-друге, за визначенням Р. Гранта (*R. Grant*), ринкова капіталізація — міра цінності, що орієнтована на короткостроковий період та створюється переважно фондовим ринком, а не менеджментом компанії [1].

З огляду на це, ринкова капіталізація не здатна претендувати на єдиний вартісний параметр, що характеризує економічну стійкість корпорації. При цьому, фундаментально-вартісний аспект значно розширює напрями забезпечення стійкості, оскільки фокусується на факторах, які впливають на внутрішню потенційну здатність корпорації генерувати потоки цінності та доданої вартості. У цьому контексті пріоритетного значення набуває комплексний підхід до формування інформаційного базису оцінювання вартісних параметрів стійкості.

2. Аналіз літературних даних та постановка проблеми

Результати досліджень Р. Джонсона (*R. Johnson*), Р. Хоскісона (*R. Hoskisson*), М. Хітта (*M. Hitt*) доводять доцільність органічної комбінації ринкових та бухгалтерських показників оцінювання вартісних аспектів функціонування бізнесу [2]. Д. Деніс (*D. Denis*) та Дж. Макконелл (*J. McConnell*) визначають, що серед традиційних показників оцінювання ринкової капіталізації корпорацій, найбільш затребуваним індикатором їх інвестиційної привабливості є коефіцієнт Тобіна [3]. У загальному вигляді, він визначається відношенням ринкової цінності компанії до відновлюваної вартості її активів [4]. В. Ландсман (*W. Landsman*), А. Шапіро (*A. Shapiro*) акцентують увагу на тому, що коефіцієнт Тобіна значно розширює аналітичні можливості, оскільки, на відміну від рентабельності активів, у найбільшому ступені відображає прогнозну (перспективну) доходність компанії [5]. К. Чанг (*K. Chung*) та С. Пруїтт (*S. Pruitt*) акцентують увагу на доцільності використання загальнодоступних показників, що репрезентовані у публічних базах даних [6]: величина ринкової капіталізації компанії, балансова вартість активів, обсяг оборотних активів та поточних зобов'язань.

Найбільш змістовним та комплексним, в контексті оцінювання фінансових передумов стійкості, є підхід Л. Бернштейна (*L. Bernstein*) [7], Е. Бриггема (*E. Brigham*), М. Ергхардта (*M. Ehrhardt*) [8], Ф. Фабоззі (*F. Fabozzi*) [9], які акцентують увагу на мінімізації середньозваженої вартості власних і позикових джерел капіталу, максимізації фінансової рентабельності

підприємства. Узагальнюючи вищезазначене, необхідно відзначити, що наявність широкого спектру показників та відсутність методичних підходів до їх агрегування унеможливує ідентифікацію вартісних параметрів стійкості та доводить об'єктиву необхідність формування інструментарію визначення їх синтетичних конструктів.

3. Об'єкт, ціль та задачі дослідження

Об'єктом дослідження виступають вартісні аспекти забезпечення економічної стійкості підприємств. На відміну від традиційного підходу, що оцінює фінансові параметри стійкого стану корпорації виключно крізь призму показників оптимального формування і розподілу капіталу та результируючих показників його використання, автор акцентує увагу на необхідності застосування широкого спектру моніторингових індикаторів, які розкривають фундаментальні та ринкові передумови зростання вартості бізнесу. В контексті цього, основними завданнями статті є: розроблення інструментарію оцінювання вартісних аспектів економічної стійкості, його імплементацію у бізнес-практику функціонування гірничо-збагачувальних комбінатів (ГЗК) України; ідентифікацію напрямів забезпечення економічної стійкості досліджуваних підприємств в динамічних умовах світового та вітчизняного ринку залізничної продукції (ЗРП).

4. Методичний інструментарій формування вартісних індикаторів економічної стійкості корпорації

На першому етапі пріоритетного значення набуває вибір критеріальних параметрів оцінювання вартісних аспектів економічної стійкості. За результатами дослідження визначено ліквідність, доходність і ризикованість — для фундаментальної вартості (*indicator of economic stability for the fundamental value — IES_{FV}*); позиціонування підприємства на фондовому ринку та ефективність дивідендної політики — для ринкової вартості (*indicator of economic stability at market value — IES_{MV}*). Другий етап передбачає обґрунтування вибірки показників за кожним критерієм: критерій ліквідності (*Criterion L*) розкривається крізь призму коефіцієнтів поточної ліквідності (K_L) та платоспроможності (K_{SOL}); критерій доходності (*Criterion R*) через — рентабельність активів (ROA), продуктивність оборотного (P_{CIRCAP}) та основного ($P_{BASECAP}$) капіталів. Критерій ризикованості (*Criterion P*), з фінансової точки зору, традиційно висвітлюється крізь призму показників структури капіталу: коефіцієнт перманентного капіталу (K_{CAPPER}), коефіцієнт маневреності власних коштів (K_{MOF}), середньозважена вартість капіталу ($WACC$). Ефективність дивідендної політики (*Criterion DP*) визначається наступним спектром показників: прибутком на акцію (*Earnings Per Share, EPS*); вартістю акцій за балансом (*cost action, CA*); обліковою ціною акції (*price action, PA*); дивідендним виходом (*dividend payout, DP*); позиціонуванням підприємства на фондовому ринку (*Criterion SM*) — відношенням ринкової капіталізації компанії до її чистого прибутку (*price/earnings, PE*); коефіцієнтом котирування акції (*Market-to-Book Ratio, MBR*); коефіцієнтом Тобіна (*Q-ratio*); відношенням ринкової капіталізації компанії до доходів (*price/sales, PS*).

Агреговані вартісні індикатори економічної стійкості обчислюються як середні арифметичні зважені, що

вимагає ранжирування виділених показників (f) щодо убування їх значущості:

$$f_1 > f_2 > f_3 > \dots > f_n. \tag{1}$$

При цьому сума вагомості показників розраховується за формулою:

$$\begin{cases} \sum_i^n W_i = 1, \\ W_i \geq 0, i = \overline{1, n}, \end{cases} \tag{2}$$

де i – номер показника; n – кількість показників.

За шкалою Фішберна вагомості кожного показника визначається за (3):

$$W_i = \frac{2(n-i+1)}{n(n+1)}. \tag{3}$$

Наочно етапи запропонованого методичного підходу до формування вартісних індикаторів економічної стійкості корпорації репрезентовано на рис. 1.

Рис. 1. Етапи методичного підходу до визначення вартісних індикаторів економічної стійкості корпорації (розроблено автором)

Таким чином, формули для розрахунку агрегованих вартісних індикаторів економічної стійкості корпорації мають такий вигляд:

– фундаментально-вартісний індикатор:

$$\begin{aligned} IES_{FV} = & ROA \times 0,22 + WACC \times 0,19 + \\ & + K_{CAPPER} \times 0,17 + P_{BASECAP} \times 0,14 + \\ & + P_{CIRCAP} \times 0,11 + K_L \times 0,03 + K_{SOL} \times 0,08 + \\ & + K_{MOF} \times 0,06; \end{aligned} \tag{4}$$

– ринково-вартісний індикатор:

$$\begin{aligned} IES_{MV} = & EPS \times 0,14 + CA \times 0,08 + \\ & + PA \times 0,06 + DP \times 0,03 + PE \times 0,17 + \\ & + MBR \times 0,11 + Q-ratio \times 0,22 + PS \times 0,19. \end{aligned} \tag{5}$$

Якісну інтерпретацію отриманих результатів запропоновано здійснювати за наступною шкалою: 0–0,20 – дуже низький рівень вартісних параметрів економічної стійкості; 0,21–0,40 – низький рівень вартісних параметрів економічної стійкості; 0,41–0,60 – нижня межа середнього рівня вартісних параметрів економічної стійкості; 0,61–0,80 – верхня межа середнього рівня вартісних параметрів економічної стійкості; 0,80–1,00 – високий рівень вартісних параметрів економічної стійкості.

Інформаційною базою дослідження обрано ГЗК, що розробляють родовища Криворізького залізорудного басейну. Оскільки гірничо-збагачувальний комплекс ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг» не є самостійними підприємствами, а представляє собою підрозділ металургійного комбінату, вибірка досліджуваних підприємств представлена наступними: ПАТ «Інгулецький ГЗК»; ПАТ «Південний ГЗК»; ПАТ «Північний ГЗК»; ПАТ «Центральний ГЗК». Ці комбінати є лідерами добувної галузі: із загального обсягу ЗРП, яка виготовляється в Україні, на долю вищезазначених ГЗК припадає близько 65 %.

5. Результати дослідження вартісних параметрів економічної стійкості вітчизняних гірничо-збагачувальних комбінатів

Рентабельність активів досліджуваних ГЗК дозволяє відзначити її високий ступінь залежності від кон'юнктури світового ринку ЗРП (рис. 2), що визначається двома параметрами: 1) динамікою попиту з боку металургійних комбінатів; 2) реакцією провідних виробників залізорудної продукції на зростання попиту та зміну споживчих вимог щодо її якості. Темпи приросту виробництва металопродукції у післякризовий період у світі становили: 21,3 % у 2010 році; 18,9 % у 2011 році; 6,7 % у 2012 році; на 4,7 % у 2013 році у порівнянні з попереднім роком [10]. Дефіцит ЗРП у 2010 році дозволив гірничодобувним компаніям значно підвищити ціни на неї. Вищезазначене зумовило збільшення завантаження існуючих виробничих потужностей: від 75,1 % у 2010 році до 91 % у 2011 році. Протягом 2011 року провідні корпорації світу (Rio Tinto, BHP Billiton Ltd, Vale, Kumba, Fortescue Metals Group Ltd (FMG), Gindalbie Metals, Brockman Resources (BRM.AX), FerrAus Ltd (FRS.AX), Aquila Resources (AQA.AX) та American

Metals and Coal Industries Inc) реалізували інвестиційні проекти, спрямовані на нарощування виробничих потужностей, на що було витрачено більше 10 млрд. дол. США. Це позначилося на зниженні цінних параметрів ЗРП та, відповідно, на зниженні рентабельності активів вітчизняних ГЗК у 2012–2013 р.р.

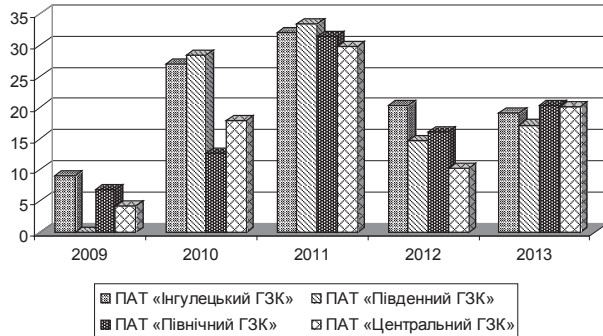

Рис. 2. Рентабельність активів вітчизняних ГЗК у 2009–2013 р.р., % (розраховано автором)

Результати використання запропонованого підходу до оцінювання агрегованих фундаментальних вартісних індикаторів економічної стійкості репрезентовані на рис. 3.

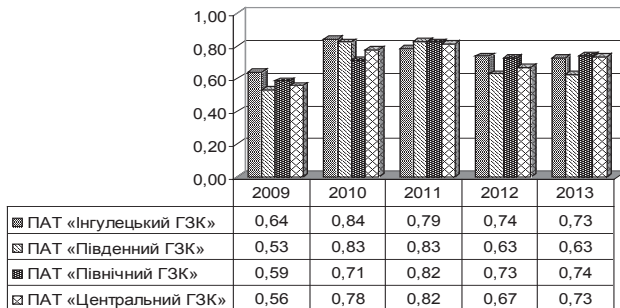

Рис. 3. Агрегований фундаментально-вартісний індикатор економічної стійкості ГЗК у 2009–2013 р.р. (розраховано автором)

Позиціонування досліджуваних комбінатів на верхній межі середнього рівня вартісних параметрів економічної стійкості зумовлено, з одного боку, стійким попитом на ЗРП з боку металургійних комбінатів, з іншого, — забезпеченістю перманентним капіталом, достатнім рівнем ліквідності та платоспроможності. Однак, при цьому не можна залишити поза увагою різницю між рентабельністю активів та середньозваженою вартістю капіталу, як основу формування економічної доданої вартості (рис. 4).

Протягом 2012–2013 року майже всі досліджувані підприємства мали від'ємні значення економічної доданої вартості. Отримані дані підтверджують, що вартісні параметри економічної стійкості ГЗК, у значному ступені, визначаються коливаннями ринкової кон'юнктури світового ринку ЗРП. Нарощення вартості відбувається переважно у період стрімкого зростання цінних параметрів ЗРП. Високий рівень прибутковості інвестованого капіталу у цей період забезпечує позитивне значення спреду доходності, що продукує нарощення економічної доданої вартості. Натомість, уповільнення темпів проросту цінних параметрів ЗРП, створює реальні загрози економічній стійкості вітчизняних ГЗК у перспективі.

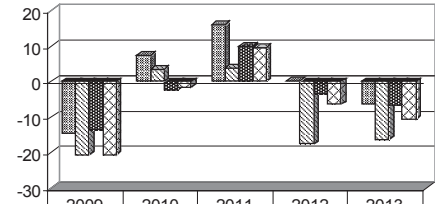

Рис. 4. Спред доходності капіталу ГЗК у 2009–2013 р.р., % (розраховано автором)

Техніко-технологічний рівень виробництва унеможливило нарощення обсягів виробництва ЗРП у натуральному виразі. При цьому вітчизняні ГЗК залишаються виробниками ЗРП, яку вони здатні виробити, а не ЗРП, якої вимагає споживач, що унеможливило формування конкурентних переваг і нарощення ринкової частки. Забезпечення перманентного збільшення економічного прибутку вітчизняними ГЗК можливе за рахунок нарощення експортних можливостей. Однак, поточний рівень споживчої цінності ЗРП не дозволяє їм повернутися на ринки Західної Європи. На цих ринках зростає попит на залізо прямого відновлення (губчате залізо) у вигляді металізованих обкотишів DRI (*Direct Reduced Iron*) і гарячобрикетованого заліза HBI (*Hot Briquetted Iron*). Скорочення попиту на вітчизняному ринку та обмежені можливості щодо реалізації ЗРП на ринках Західної Європи (в рамках поточного рівня споживчої цінності) визначають пріоритетність експорту до Китаю, зростання якого гальмується логістичними обмеженнями. Крім того, Китай потребує від вітчизняних комбінатів ЗРП найнижчого ступеня переробки, відповідно, з меншою доданою вартістю. З огляду на це, створення споживчих цінностей повинно орієнтуватися на вимоги ринків Західної Європи, а експорт до Китаю повинен відбуватися за залишковим принципом.

Наступним результатом дослідження є визначення вартісних параметрів економічної стійкості ГЗК за ринковими агрегованими індикаторами (рис. 5).

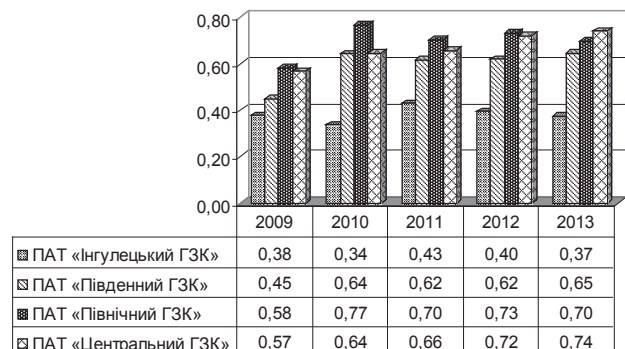

Рис. 5. Агрегований ринково-вартісний індикатор економічної стійкості ГЗК у 2009–2013 р.р. (розраховано автором)

Позиціонування комбінатів за ринково-вартісними індикаторами економічної стійкості дозволяє стверджувати, що їх амплітуда за роками знаходиться поза межами ринкового впливу та формується при постійному

обсязі акціонерного та резервного капіталів. Найбільші темпи приросту EPS протягом досліджуваного періоду характерні для ПАТ «Північний ГЗК» (+68 %), ПАТ «Південний ГЗК» (+54 %), ПАТ «Інгулецький ГЗК» (+46 %). Динаміка облікової вартості акцій ГЗК свідчить, що потенційні акціонери готові заплатити за акцію ціну, яка перевищує бухгалтерську оцінку реального капіталу, яка припадає на цю акцію в даний проміжок часу. Дивідендний вихід, як індикатор ринкової привабливості звичайних акцій підприємств, а свідчить, що переважна частка чистого прибутку спрямовується на поповнення потреби в капіталі та, відповідно, зростання фундаментальної вартості компаній. Частка дивідендних виплат протягом досліджуваного періоду має стрімку тенденцію до скорочення.

Зростання ринково-вартісних індикаторів економічної стійкості ГЗК корелює з кількісно-якісними параметрами їх мінерально-сировинної бази та техніко-технологічним рівнем виробництва. Так, ПАТ «Північний ГЗК» та ПАТ «Центральний ГЗК», що забезпечені значними запасами залізних руд та спеціалізуються на виробництві продукції з високим ступенем переробки (обкотиші), мають найвищі темпи приросту ринкової капіталізації (139 % та 192 % відповідно за 2009–2013 р.р.). Натомість, темп приросту цього показника у ПАТ «Інгулецький ГЗК», що має найменшу забезпеченість запасами та спеціалізується на виробництві виключно концентрату, становить лише 17 %, а у ПАТ «Південний ГЗК», що характеризується найнижчим техніко-технологічним рівнем виробництва – лише 8 %. При цьому, більшість ГЗК торгується з дуже невисокими мультиплікаторами; критично низькими значеннями характеризується показник відношення ринкової капіталізації компанії до її доходів, що свідчить про їх недокапіталізованість.

Динаміка коефіцієнту Тобіна (*Q-ratio*) дозволяє відзначити, що специфіка українського менеджменту полягає в акцентуванні уваги на питаннях виробництва та рефінансування грошового потоку, а не на зростанні ринкової вартості очолюваних ними підприємств. Як наслідок, маємо дуже низьку капіталізацію гірничодобувних підприємств і феноменальний за світовими мірками факт: балансова вартість підприємства іноді перевищує його ринкову вартість (ПАТ «Інгулецький ГЗК», ПАТ «Південний ГЗК»).

6. Обговорення результатів варіативності вартісних параметрів економічної стійкості гірничо-збагачувальних комбінатів України

Диспропорційність авансування капіталу в основні засоби та оборотні активи, яка характеризується невідповідно високим рівнем його акумулювання у фондах обігу, зумовлює низький технічний рівень виробництва, що унеможливує максимально повне та раціональне використання мінерально-сировинної бази вітчизняних ГЗК, нарощення обсягів виробництва ЗРП у натуральному вимірі та підвищення її якісних параметрів. При задовільному рівні ліквідності та платоспроможності, досліджувані комбінати мають неоптимальну, за критерієм мінімізації середньозваженої вартості, структуру джерел капіталу. Позитивне значення економічної доданої вартості характерне лише для періодів стрімкого зростання цін на ЗРП (2010–2011 р.р.). Обмеженість

вільного обігу акцій зумовлює пріоритетний вплив фінансових результатів як на показники позиціонування досліджуваних комбінатів на фондовому ринку, так і на показники ефективності дивідендної політики.

7. Висновки

Таким чином, вартісні параметри економічної стійкості ГЗК на сьогодні визначаються не ефективністю менеджменту комбінатів та їх орієнтацію на перманентний розвиток підприємств, а екстенсивним використанням мінерально-сировинної бази та матеріально-технічних ресурсів, що унеможливує максимально повне використання ринкових можливостей і нівелювання ринкових загроз. Як наслідок, втрата традиційних ринків збуту в країнах Східної Європи та переорієнтація поставок до країн Східної Азії, що продукує не лише зростання транспортних витрат, а й мінімізацію цінового спреду між концентратом та обкотишами. Відповідно, пріоритетними факторами забезпечення економічної стійкості вітчизняних ГЗК є зниження витрат на капітал та забезпечення його раціонального авансування; підвищення техніко-технологічного рівня виробництва та нарощення потужностей з виробництва продукції високого ступеня переробки, здатної задовольнити зростання споживчих вимог металовиробників.

Література

- Grant, R. Shareholder value maximization: Rehabilitating a «dumb idea» [Text] / R. Grant // Competitive Strategy Newsletter. – 2010. – № 4(1). – P. 9–11.
- Johnson, R. A. Board of director involvement in restructuring: The effects of board versus managerial controls and characteristics [Text] / R. A. Johnson, R. E. Hoskisson, M. A. Hitt // Strategic Management Journal. – 1993. – Vol. 14, № S1. – P. 33–50. doi:10.1002/smj.4250140905
- Denis, D. K. International Corporate Governance [Text] / K. D. Denis, J. J. McConnell // The Journal of Financial and Quantitative Analysis. – 2003. – Vol. 38, № 1. – P. 1–36. doi:10.2307/4126762
- Benston, G. The Validity of Profits-Structure Studies with Particular Reference to the FTC's Line of Business Data [Text] / G. Benston // The American Economic Review. – 1985. – Vol. 75, № 1. – P. 37–67.
- Landsman, W. R. Tobin's q and the Relation between Accounting ROI and Economic Return [Text] / W. R. Landsman, A. C. Shapiro // Journal of Accounting, Auditing and Finance. – 1995. – Vol. 10, № 1. – P. 103–118. doi:10.1177/0148558X9501000108
- Chung, K. H. A Simple Approximation of Tobin's q [Text] / K. H. Chung, S. W. Pruitt // Financial Management. – 1994. – Vol. 23, № 3. – P. 70–74.
- Bernstein, L. A. Financial Statement Analysis: Theory, Application and Interpretation [Text] / L. A. Bernstein, J. J. Wild. – McGraw Hill, 2006. – 738 p.
- Brigham, E. F. Financial management: theory and practice [Text] / E. F. Brigham, M. C. Ehrhardt. – South-Western: Thomson, 2008. – 1074 p.
- Fabozzi, F. J. Financial Management and Analysis [Text] / F. J. Fabozzi. – John Wiley & Sons, Inc., 2008. – 1022 p.
- Пономаренко, Т. В. Передумови стійкості розвитку вітчизняних металургійних підприємств [Електронний ресурс] / Т. В. Пономаренко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2014. – № 2. – Режим доступу: \www/URL: <http://global-national.in.ua/vipusk-1-2014/176-ponomarenko-t-v-peredumovi-stijkosti-rozvitku-vitchiznyanikh-metalurgijnikh-pidpriemstv>

СТОИМОСТНЫЕ ПАРАМЕТРЫ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ГОРНО-ОБОГАТИТЕЛЬНЫХ КОМБИНАТОВ УКРАИНЫ

Актуализирована проблематика оценки финансовых аспектов экономической устойчивости корпораций на основе стоимостных параметров их функционирования. Обоснован методический инструментарий определения агрегированных индикаторов фундаментальной и рыночной устойчивости. Осуществлена его имплементация в практику функционирования отечественных горно-обогатительных комбинатов. Идентифицированы приоритетные направления обеспечения их экономической устойчивости в условиях конъюнктурных колебаний рынка железорудной продукции.

Ключевые слова: горно-обогатительный комбинат, экономическая устойчивость, фундаментальная стоимость, рыночная стоимость.

Пономаренко Тетяна Вадимівна, кандидат економічних наук, доцент, кафедра обліку і фінансів, Міжнародний науково-технічний університет ім. акад. Юрія Бугая, Київ, Україна, e-mail: dvnz@inbox.ru.

Пономаренко Татьяна Вадимовна, кандидат экономических наук, доцент, кафедра учёта и финансов, Международный научно-технический университет им. акад. Юрия Бугая, Киев, Украина.

Ponomarenko Tatyana, International Scientific and Technical University named after Yuri Bugay, Kyiv, Ukraine, e-mail: dvnz@inbox.ru

УДК 334.716:005.336.4

DOI: 10.15587/2312-8372.2015.44569

Семенова В. Г.

ПРОЦЕССНО-ОРИЕНТИРОВАННЫЙ ПОДХОД В УПРАВЛЕНИИ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТЬЮ ПРЕДПРИЯТИЙ

Исследованы особенности применения процессно-ориентированного подхода в управлении интеллектуальной собственностью предприятий. Выявлены особенности применения четырех основных подходов в управлении (функционального, системного, ситуационного и процессного), их преимущества и недостатки. Определены основные различия в применении функционального и процессного подходов. Установлены основные преграды применения процессного подхода в отечественной практике. Определена целесообразность применения процессно-ориентированного подхода для управления интеллектуальной собственностью предприятий.

Ключевые слова: управление, функциональный подход, системный подход, ситуационный подход, процессно-ориентированный подход, интеллектуальная собственность.

1. Введение

Деятельность предприятий в конкурентных рыночных условиях требует постоянного поиска новых направлений развития и достижения конкурентных преимуществ. Формирование интеллектуальной собственности сегодня является важной составляющей эффективной деятельности. Однако существует целый ряд проблем в сфере использования интеллектуальной собственности предприятий [1].

Залогом успешности формирования интеллектуальной собственности является эффективность управления этими процессами. На сегодня ученые выделяют четыре основных подхода в управлении: функциональный, системный, ситуационный и процессный [2, 3]. Каждый из указанных подходов имел доминирующее положение на определенном этапе развития науки управления.

Учитывая важность процессов формирования интеллектуальной собственности для предприятий с целью повышения конкурентоспособности, необходимо строить эффективную систему управления, используя современные методы и инструменты.

Этим обосновывается актуальность данной работы.

2. Анализ литературных данных и постановка проблемы

Как отмечают исследователи, основой функционального подхода является принцип распределения и специализации труда, сформулированный еще в XVIII веке Адамом Смитом. Это направление в управлении было развито дальше Ф. Тейлором и М. Вебером [2].

Сущность функционального подхода в управлении заключается в распределении деятельности на совокупность функций, которые нужно выполнить для реализации поставленных задач. Функциональный подход характеризуется разделением труда, распространением функционально специализированных организационных структур и управление осуществляется через структурные подразделения высшего уровня. Его основой является иерархическая функциональная организационная структура предприятия, которая предусматривает делегирование определенных функций отдельным структурным подразделениям и должностным лицам [2, 3].

Системный подход в управлении используется с конца 50-х годов и состоит в рассмотрении предприятия как определенной системы, совокупности взаимосвязанных